

עין משפט
נר מצווה

1 א מיי פיו מהל' פסולי התקדשין הלכה א':
2 ב מיי' שם פ"ט הל' ו':
3 ג מיי' שם הלכה ו':
4 ד מיי' שם פ"י הל' א':
5 ה מיי' פ"א מהלכות מחוסרי כפרה הל' ג':
6 ו מיי' פ"ח מהל' פסולי התקדשין הלכה ו':
7 ז מיי' שם הלכה ו':

פ"ה הרו"ה

שמקטרו הראש ממצה דם הגוף וכי מי התירו לראש בהקטרה הוא קריל אם אין דם אין בשר ותני נמי עולת העוף שדמה מותר את בשרה למכוח אלא לעולם אחר המצויז היתה הקטרה הראש ואח"כ מסיר מוראה ונוצה ומשעב ואח"כ מקטרו את הגוף וזה ששינה הכתוב מקומה של הקטרת הראש והטילה בין מליקה למיצוי להקיש שתייהם אליה שיהו בראשו של מובח:
עוד פ"י החכם ואמר אע"פ שהיה שם בית הירשן אע"פ ששם היו שורפין פסולי קדשי קדשים ופסולי קדשים קלים אין לנו לומר שירוק שם המוראה והנוצה דהא כתיב אל מקום הירשן ומשעב דשן הקבוע לו מקום דהיינו תרומת הירשן דכתיב ביה אצל המזבח ולא היה צריך החכם לטעם הוה שהיו אף במוראה ונוצה קבע הכתוב מקום בכ"י ואצל המזבח מפורש בהן כמו שפירש בתרומת הירשן ואף הוא היה קשה אלמלא שגדול כחן של כהנים ואם בא להשליכה לאחד משלשה בתי דרשים שהיו בחוקים משמ' לא היה יכול אלא במעשה נסים אם היה יכול לא קיים אצל המזבח ופסולי קדשים שאנו שורף כבוד המזבח אין אינו צריך לומר ספרי שלא נתפרש אצל המזבח שהיו אף דירשן מובח הפנימי והמורה אין פירושן מדברי תורה אלא מדברי פוסקים שהיה מקומן מקום מוראה ונוצה אלא כי לומר כמה דרמחקי פסולין ימנעו מבייש טרדן גזרה דלמא מסיק להו ונשאר לנו לפרש הריא דאמר ר' נחמן אמר רבה בר אבהו ג' בתי דרשים היו למה לא מנה ד' ונחשוב ההוא תרומת הירשן בהדרוה וי"ל דלא חביב אלא בתי דרשים של שרפה והא לא היו אלא ג'.
עוד פ"י החכם החובבו היא חובבת של זב ובה נמצרעו ברלות וילדת ברלות ושמיעית קול וביטוי שפתים וטובאת מקיש קדושי ברלות אבל אשהמיטתיה נדיר שנטמא ואם פירש ושדיר מה שדיר דהא שדיר נחזור לפרש משנתנו חטאת העוף נעשית למטה וכו' עד אם שנה בזה ובהו פסול פ"י עשית חטאת העוף היא האהתה בלבד והיא למטן מקום דמים התחתונים ודו עשית עולת העוף מליקחה והאחת והם למעלן מקום דמים העליונים ובעשיות הללו אם שניה פסל:
בתרי סדר הקיים קן הוא החובה וכו'.
פ"י חבובת הן ג'

כג:

קן אחת ובשלישית קן אחת.
ופ"י הרב רבינו ד' יעקב הלוי כי נראה לו דמשום גזרה פסולה קן אחת בחזרתו כמו בהליכתו קן אחת כיון דבשאר קיינן מרביעית ואילך נפסלו שני קיינן אחד בהליכה ואחד בחזרה גזרינן כמו כן בשלישית ובשניה אצל שביעית לא נפסל כי אם קן אחד דלא

הלך ממנה כי אם פרידה אחת בחזרה ואילו בהליכה לא נפסל בה כלום ולא נחסר ממנה דבר:
א פיה וחור.
לאו ארשונה ושניה קאי דכיון דלין להם כלום ה' א"כ ממים ואם פרח אחד מהן בשאר קיינן ימותו כולן כדמתן בסמוך ואם פרח מבין המתות כלולם ימותו כולם אלא קאי אשלישית שפרח ממנה לרביעית לחמישית לששית ולשביעית וחזר משביעית חסר ג' פרידיו אחת בחזרה ראשונה ואחת בחזרה שניה ואין כבר בשביעית רק ה' פרידיו לעולה וה' פרידיו למטאת דאי עבד ששה עולות שמה השמים שהלכו ממנה יהיו קריצין עולות הרי ח' עולות ואין זו' קיינן יומר מו' עולות ומן הששית חסר ד' פרידיו ג' בפרימה וחזרה ראשונה וז' בשניה ואין כבר בששית רק ג' פרידיו לעולה ושני פרידיו למטאת דאי עבד ג' עולות דילמא הארבעה אשר הלכו ממנה נעשו עולות הרי ז' עולות ואין יכולין לעשות בשש קיינן רק ששה עולות וכן חמישית חסר ממנה ד' פרידיו ג' שהלכו בששית וז' ברביעית ואין כבר בחמישית רק פרידה אחת לעולה ופרידה אחת למטאת.
וכמו כן קשאי בכלן כיון דרביעית אין לה כלום היה יכול להקריב ג'

עולות וג' חטאות דכי נמי אותם שהלכו ז' כולן עולות או חטאות מה בזך הרי אין כאן כי אם חמס ופ"י שהחמישית אין לה אלא אחת הרי יכול להקריב ברביעית ג' עולות וז' חטאות אלא גזרינן בכל פרימה וחזרה שני קיינן ואין לחלק צנייהם גזירה זו אטו זו וכי פרחו וחזרה פעם שלישית אין להם כלום לזד השביעית שיש לה ד' כמו כן גזרינן בכל פרימה וחזרה ג' קיינן:
ו"א **שביעית לא הפסידה כלום**.
פירוש בפרימה וחזרה פעם ג' אלא לעולם יקריבו ממנה ה' קיין דג' פרידיו פרחו ממנה לכל היותר ט' נשאר בה י"א פרידיו עשה מהן ה' חטאות וה' עולות כיון דבששית אין לה כלום והכא לא גזרינן בפרימה זו כמו בפרידיו כגון דכיון דאינה מפסקת בפרימה בשום פעם לא גזרו על החזרה.
אבל אין נראה לפרש לא הפסידה כלום ויקריבו בה ז' חטאות ו' עולות דמני עבד לכו כיון דבקינן אחרים אין בהם כלום^[ד] ואין ז' הלשון דה"ל נכשרה שביעית בפרימה ששלל ידי פריחה שני השלישית הוכשרו כל הקיינן שבשביעית אלא הלשון משמע לא הפסידה כלום בזאת פריחה שלישית.
והקשה הרב רבינו יעקב מאורלני"ש היכי אמרת בכל הני קיינן משום גזירה ימותו יא' דאילו צפ' שני שעירי (וימא דף קה):
פרך הש"ס ומשום גזירה ימותו בממיה ומירך דהתם לא יב' קפיד דאמר ר' יוחנן דאית ליה תקנתא ברעיה לא הוה לן למימר ימותו משום גזירה אבל הכא בעופות איירי ואין רעיה ופדיון בעופות:
ואם פחה.
פרידה מן המתות שדינה היה למות ונתערב באחרים שדינן ליקרב ימותו כולם:
[ד] **קן סומוה וקן מפורשם**.
הך מפורשת איירי שנתערבו שני הפרידיו יחד ז' ואין ידוע איזו חטאת ואיזו עולה כדמוכח בסיפא דקתני או שפרח מן המפורשת לקומומה ראשון ימותו כולם ואי לא נתערבו פרידות המפורשות זה זה אמאי ימותו אם העולה פריחה החטאת הנשארת תקרב וקן הסמומה יקרבו בה עולה אחת מפני העולה שנתערב בה אלא מיירי שנתערבו המפורשות

במה דברים אמורים פרק שלישי קנים

זה צוה ואם נתערב פרידה אחת מן הסמומה לקן המפורשת יקח זוג לשני ויפריש אחד חטאת ואחד עולה והג' שנתערבו יחד ימותו כולם:
חור.
אחד מן הג' שנתערבו ונתערב עם היחיד ד' סמומה או תחלת הפריחה נתערב אחד מן המפורשת לקומומה והיינו ראשון דקאמר ב"א בתחלת

וי"א השביעית לא הפסידה כלום *
ואם פרח מן המתות לכולן הרי כולן ימותו:
ד **קן סומוה וקן מפורשת** פרח מן הסתומוה המפורשת יקח זוג לשני חזר או שפרח חזר או ראשון הרי כולן ימותו:
ה **חטאת מכאן ועולה מכאן** וסתומוה באמצע פרח מן האמצע לצדדין אחד הילך ואחד הילך לא הפסיד כלום אלא יאמר זה שהלך אצל חטאות חטאת זוה שהלך אצל עולות עולה חזר לאמצע האמצעיים ימותו אלו יקרבו חטאות ואלו יקרבו עולות חזר א' או שפרח מן האמצע לצדדין הרי כולן ימותו:
ו **אין מביאין תורין כנגד בני יונה ולא בני יונה כנגד תורין כיצד האשה שהביאה חטאתה תור ועולתה בן יונה תכפול ועולתה תור**
ז**[עולתה תור]** והמאתה בן יונה תכפול ותביא עולתה בן יונה בן עזאי אומר הולכין אחר הראשון ז**[שה]**
האשה שהביאה חטאתה ומתה יביאו יורשין עולתה ועולתה לא יביאו יורשין חטאתה:

הדרן עלך קן סתומוה

במה דברים אמורים בבהן הנמולך אבל בבקו שאינו נמולך אחת לזו ואחת לזו שהים

מזר ממין עולתה שקרבה תחלה.
וקשיא לרבי דמשמע הכא דעולה קרבה שפיר תחלה למטאת לבן עזאי דקאמר שמכפול חטאת ממין העולה וכן למתא קמא דאמר מכפול ומביא עולתה ממין חטאת אבל היו ממין אחד כמו שהציגה ראשונה כשרים אע"פ שהעולה קדמה לחטאת וכן מוכח בסמוך יב' ומיהו האשה שביאה חטאתה ומתה יביאו יורשים עולתה אי לאו הכי מביאין ואף על פי שקרבה עולתה תחלה ואילו בריש תמיד נשטח (פסחים דף נט).
קאמר וכי תימא בשקרבה עולתו ומי קרבה והאמר מזר זה צנה אב שכל מקום חטאת קודמת לעולה ואפילו חטאת העוף לעולת בהמה ומשני שאני מזרע דרחמנא אמרי^[א] והעלה בא' כבר פירוש אע"פ דנמנורע כתיב חטאת ברשע גלי לן ב'א' דוהעלה לא היו עיכובא משמע הא בשאר דוכתי דלא כתיב והעלה איכא עיכובא אי קרבה עולה תחלה ומירך רבינו חיים דבשום דוכתא ליכא עיכובא ובמנורע דאילטרך למיכתב והעלה משום דכתיב ביה הוייה זאת תהיה מורת וגו'^[ב] ואמרין דהקומץ רבה (מנחות דף כו).
דהוי עיכובא והכי פירוש שאני מזרע משאר הוייות ב'א' דמזרע דכתיב והעלה אבל בעלמא לא אילטרך לגלות דאינו אלא כשניה:
הדרן עלך קן סתומוה

במה דברים אמורים כהן הנמלך.
אפירקא קמא קאי וה"ק דב"א דחטאת שנתערב בעולה ועולה שנתערבה בחטאת אפילו אחד צריבוא ימותו כולם [מ"ג] וכן אחת לזו ושתי לזו (א) ושלא לזו עשר לזו דהמועב כשר [מ"ג] כל אלו הדתיין ככהן נלומר למחלה נמלך כהן אין משפטן ב' אבל ככהן שאינו נמלך ועשה הכל דבעמו דביעזב ועשה בה' קן שלם למעלה לאשה אחת ב'א' וכן קן שלם למטה לאשה אחת ב"א הילכך כולן למעלה מחלה כשר עולות מחלה פסול חטאות וכן למטה צוה העיני (וכו').
[ובן משמע בזמנים דר"פ התעורבות (ע"ג):
דהאי דב"א אפירקין [קמא] קאי.
מיהו ב"א לזו וא' לזו

שמים

שיטה מקובצת א' על חיטות או שפרח נרסם עליהן קודות להוציא כן לפ"ד ראי' למחקר:
ב' מזר עולתה מזר:
ג' האשה עינן תימן קודשין (דף קי ג) מוס' פסחים (דף פא):
ד' רבינו זמיה הלוי כי נראה לו דמשום גזרה פסול הקן אחת:
ה' כלום אלא ממים אם פרח:
ו' להקריב בחמישית ג' אות ה' נמחק:
ז' שהלכו בששית נעשו טלן:
ח' ד' ומזן קן:
ט' היותו ונשארו בה י"א פרידיו ועשה מהן:
י' זה משמעת הלשון:
יא' ימותו ואילו בני:
יב' וכן פריך אלא אמאי לזוי כושה דהתם כבהמה מייב ויבין דלמי:
יג' ימא אחר שסופספו ואין:
יד' היתיד הנשאר בסמומה:
טו' דקאמר שבחילת המיחה כי נתערבו בסמומה ימותו:
טז' דשן לו להביא חובבו:
יז' מקרא דענין קרבן או כולן ניינו או כולן תוריים:
יח' החטאת ובתי' טפיק לו מקרא דכתיב לחטאת ויפיר משמע כל הכפרה תלייה בחטאת:
יט' בסמוך נבי האשה חיבת מיחו נמחק:
כ' בעליה משמע אצל:
כא' והעלה פירוש חיבת ככר נמחק:
כב' ון והעלה דלא היו אות ד' נמחק:
כג' משאר הוייות דכתיב בה והעלה:
כד' משפטן דלמחלה אין לו להקריב בשום חטאת אצל:
כה' ועשה פ"א על התעוררות חזיו למעלה וחזיו למטה או אמרין דלמעלה תחלה כשר ומחלה פסול וכן מלמטה דאימר כל קן אשה אחת קריבה למעלה ומחלה חטאתה שהיה דשן למטה נפסל וכן בלדך:
כו' אחת עולה כשרה וחטאת פסולה:
כז' אחת חטאת כשרה ועולה פסולה הילכך אחת לזו ואחת לזו וכי' ועשה כולן למעלה מחלה כשר דהיינו עולת מחלה פסול דהיינו חטאת:

מסורת הש"ס

א' קידושין יג' מנחות ד' זכסיה ה,
ב' [זכסיה ע"ג],
ג' [שדך לעיל],
ד' ואחת ג' שנתערבו בה אחרים רחוק:
ה' להקרב כולם בין עולות בין חטאות שכל פסם שפא לה אחד היה כל ממוקם שפאיו להקרב בין עולה בין חטאת מייב,
ו' [ומזרע פסח ד',
ז' ויקרב יד',
ח' [שם],
ט' [שם]]

הגהות הב"ח

(א) מפרש ד"ה כמה דברים אמורים וכו' ושלשה לזו דמועב כשר כ"ל ותיעוב עשר לזו נמחק:

יעיר קינו

א' כ"ל חטאות מחלו.
ב' כ"ל צנייה.
ג' כ"ל אומר.
ד' ככל ה' כ"ל שבת.
ו' כ"ל גב' כן.
ז' נחלות של תעניות.
ח' השביעית שפאר בלא הקיבה ד"א"א להקריב חטאת שמה כי כ"ל עולה ו"א"א להקריבו עולה שמה קריב ו' עולות ושש חטאות משקיר הקינן חזי כ"ך להיות חטאת כ"ל.
ט' אשה יכולה לעשות מעטע כ"י כ"ל.
י' משני נחלות שפסחו כ"ל.

פ"ה הראב"ד

עולות פ"י החובה היא חובתו של זב וזב ומצורע ברלות וכולן מביאין ב' פרידיו אחד לעולה ואחד לחטאת דכתיב קריא והן מפורשות איזו לחטאת ואיזו לעולה בליקחת בעלים כשואה מפרשי את קנו ויאמר איזו לחטאת ואיזו לעולה ואם שניה מעשיהם פסול.
א"נ בעשיית כהן הן מפורשות כשימשך אחת מהן ויעשנה חטאת חבירתה נקבעת עולה מאליה ואם שניה מעשיהם אחר שהתחיל בהן פסל ונפקא מקריא בכסות ויבא דגבי וילדת כתיב ולקחה שתי תורים אחד לעולה ואחד לחטאת הרי בליקחת בעלים וגבי זב כתיב ועשה אותם הכהן אחד חטאת והאחד עולה הרי עשית כהן בדרים ונדרות כולן עולות שלא מצניו תודה ושלמים כן העוף אין מן הבהמה כמו שפירש בהן ולא מצניו בעוף אלא חטאת ועולה וחטאת אינה באה בדרו ונדבה הילכך כי אמר הרי עלי קן שתיוון ועולות ואין קן פחותה משותם ואפילו בהמה עצמה כי אמר הרי עלי כשב לקרבן ויביאו עולה שאין אחת רשאי למשכו להקל אלא להחמיר והעולה חמורה מן התורה והשלמים:

איזוהו נדר האומר הרי עלי עולה איזוהו נדבה האומר הרי זו עולה.
פ"י כשאמר עלי נקרא נדר דכתיב ונדריה עליה וכתיב איש כי ידור נדר לה' או השבע שבועה לאסור אסר על נפשו וכל פרישת נדרים בלשון עלי נדבה האומר הרי זו וכתיב בתרומת המישכן מאת בני איש אשר ידבנו לב רתקו וגו' וכתיב וזאת התרומה אשר תקחו מאתם.

אלמא נדבה בלשון זה וכל פרישת המישכן שרחה נדבה היא בלשון הבאה דכתיב כל נדביו לבו ויביאה וכתיב כל נדביו לב הם הביאו חזר וגוים משמע שלא היה מחוסר הפרשה אלא הבאה בלבד ואלו גבי נדר כתיב כי תרור נדר לה' וישפלו בהמה עצמה כי אמר אלהך לא תאחר לשלמו ואילו במזומן לתוך ידו או בדבר היודע היל"ל לא תאחר להביאו:
מה בין נדרים לנדרות אלא שתרדים מהו או נגבבו חייב באחירותו

בה עד שנתכפרה ומאי משמע לשון שחייב עצמו באחירות א"ר יצחק בר אבדימי כיון דאמר עלי כמאן דענין ליה אכתפיה דמי ושויה חוב עליה זהו ההפרש שבין נדרים לנדרות אבל לענין כל תאחר ושאר הלכות קדשים אין בין זה לזה כלום והיינו דקתני אלא שהנדרים חייב באחירותו כלומר אין ביניהם הפרש אלא זה בלבד:
ב חטאת שנתערבה בעולה ועולה בחטאת אפילו אחת בריבוא ימותו כולן מיט להקריבן חטאת א"א ולהקריבן עולה א"א שהרי אם שניה חטאת ועולה לחטאת פסל ואינו רשאי להקריב בתחלה לפסול ואם היה מין בהמה היינו אמורים ידעו עד שיסתאבו וימכרו ויביא

עלה לה שמה היה מן הגזול שפרח לתוכו.
וכן כולם הפסידה כל א' קן כפריחה.
מלגד השביעית שלא נפסלה ממנה כלום כפריחתה.
ומתקבת ז' חטאות ו' עולות.
אף אם א' מהן הפריח לא נקבע לחטאת ולא לעולה כיון שנשאר כן זוגו בלא הקרבה בכל שאל הקינן.
כי לעולם אינו נקבע עד שקרבו כולן ולא נשאר אלא הוא לבדו.
הילכך יכול הכהן לעשותו או עולה.
אבל א' מה החשמה שפ"י ישאר בלא הקרבה שמה קרבו ז' חטאות ושש עולות מעיקר הקינן זה כ"ך להיות ז' חטאות.
הילכך ימות.
וגם היא מחוברת עדיין או חטאת או עולה.
וכשחזר מן השביעית לששית או הפסידה קן כפריחה שפרח ממנה.
כי אינה יכולה לעשות ז' חטאות שמה מעיקר קינים פרח א' ועשעה גם הוא חטאת במקום שפרח.
וכן ז' עולות ט' מטעם זה.
ואם היא חקירב תחלה אם תקריב ז' חטאות נקבע הפורח ממנה לעולה נפסלו כל החטאות שבשאר הקינן.
וכשחזר ופרח מן הששית לחמישית פסול עוד קן אחד מן הששית בחזרה זו ואינה מקרבת אלא ד' חטאות וד' עולות.
כי שמה פרחו ג' ממנה מעיקר הקינן ועשו במקום שפרחו או חטאות או עולות הילכך א"א להקריב אלא ד' חטאות וד' עולות שלא יוסף על שש חטאות או על שש עולות.
ואם החטאות או העולות הן מן הפסודות למהו אין להוסי כן לכל אחד כי זוג בכל שאר הקינן ויכול הכהן לעשותו או חטאת או עולה.
ומן הקריבות כי שמי חטאות או ג' עולות שלא עלה לה דשמה קרבו ז' מהני גזול מן שפרחו לתוכה.
וכן כולן הפסידה כל א' כי קינים.
א' בהליכה וא' בחזרה.
הילכך דראשונה ושניה אין להם כלום והקשה הר"ר יעקב מאורלני"ש כיון שהראשונה אין לה כלום למה מפסקת שניה קן בחזרה שממנה לראשונה וכן השלישית למה תפסיד קן בחזרה שממנה לשניה כיון שראשונה אין לה כלום והיה [לה] להקריב שמי קינן כמתהילה.
ומירך משום גזירה הוא שאם אחת שלא תפסיד חטאות חזרה שממנה לשניה וכן השניה בחזרה שממנה לראשונה אחי למימר שגם לא הפסידה הרביעית בחזרה שממנה לג' או שלא הפסידה הב' כפריחה שמראשונה לתוכה.
וקשה (בב"ב) (בב"ר) (דף קה) דימאי גבי פר ושעיר על יו"כ שאבדו והפרישו אחרים תחתיין [ובן] ימותו ופריך ואמאי ימותו

